

COMMERCIEËLE VISSTOCKS BINNEN VEILIGE REFERENTIEWAARDEN

Het aantal commerciële visbestanden in de Noordzee dat binnen veilige referentiewaarden zit, is laag (maximum 2 op 7). In 2004 voldeden enkel schelvis en tong aan de criteria. Bij haring, makreel, kabeljauw, wijting en schol was ofwel de visserijdruk te hoog, ofwel de biomassa te laag om binnen veilige referentiewaarden te zitten. Het duurzaam beheer van de visbestanden is een collectieve verantwoordelijkheid, waartoe alle betrokken visserijlanden solidair moeten bijdragen.

→ WAAROM DEZE INDICATOR?

De toenemende vraag naar vis en visserijproducten heeft geleid tot overbevissing, waardoor soorten achteruitgaan of zelfs dreigen te verdwijnen. Eén van de bekendste voorbeelden is kabeljauw in de NW Atlantische Oceaan. De visserijactiviteiten hebben niet alleen een directe impact op de mariene biodiversiteit door overmatige bevissing van de doelsoorten, maar ook een indirecte, door fysische verstoring van de zeebodem, door de ongewilde bijvangst van zeezoogdieren, niet-commerciële vissoorten en ongewervelden, en door schade aan structuren van biologische oorsprong, zoals wormbedden en koraalriffen.

→ WAT ZEGT DEZE INDICATOR?

De indicator wordt gedefinieerd als het aandeel van de commerciële visstocks in de (zuidelijke) Noordzee, waarvan de biomassa én de visserijsterfte zich binnen de veilige referentiewaarden bevinden. De indicator drukt een uitdrukking van de toestand van de exploitatiebronnen van de zeevisserij in verhouding tot hun natuurlijke draagkracht, en geeft aldus een inzicht in de graad van duurzaamheid van de visserij. Concreet omvat de indicator zeven commerciële visbestanden, nl. haring, makreel, kabeljauw, schelvis, wijting, schol en tong.

Een visstock bevindt zich binnen veilige referentiewaarden als de visserijsterftegraad, F , kleiner is dan de voorzorgswaarde F_{pa} , en de totale biomassa van alle geslachtsrijpe vissen binnen de populatie B groter is dan de voorzorgswaarde B_{pa} , dus wanneer $F \leftarrow F_{pa}$ én $B \rightarrow B_{pa}$. Stocks in de donkergroene zone (Tabel 1) zijn volledig “veilig”. Streefdoel van het visserijbeheer is dat alle visstocks uit de oranje-rode zone weg komen en zich binnen de veilige grenzen, de groene zone, bevinden.

→ WAT ZIJN DE RESULTATEN?

Sinds 1980 zit de visserijsterfte voor de meeste stocks (ver) boven F_{pa} , terwijl de biomassa in meer dan de helft van de gevallen onder B_{pa} zit. Het aantal commerciële visbestanden in de Noordzee dat binnen veilige referentiewaarden zit, is laag (maximaal 2 op 7 – Grafiek 1). Haring voldeed aan de criteria in 2002-03; schelvis in 1997 en 2002-04; schol in 1980-81, 1983-85 en 1990; en tong in 2004.

De toestand van de visbestanden in de Noordzee is vergelijkbaar met die in de aangrenzende zeegebieden. Ook in de Baltische Zee, de Ierse Zee, de Keltische Zee en de Golf van Biskaje vertoont een overgrote meerderheid van de visbestanden min of meer ernstige tekenen van overbevissing (1), ondanks pogingen van de Europese Commissie om de visserijdruk te verminderen. Symptomatisch hiervoor is het toenemend aantal visbestanden waarvoor de voorbije jaren beheers- en herstelplannen ingevoerd werden: kabeljauw in de Baltische Zee, de Noordzee, en de Ierse Zee; heek in de westelijke wateren; schol in de Noordzee; enz.

→ WAT VOOR DE TOEKOMST?

De visserij in de open zee is een internationale aangelegenheid en het duurzaam beheer van de visbestanden is een collectieve verantwoordelijkheid, waartoe alle betrokken visserijlanden solidair moeten bijdragen. Al te vaak echter moeten we vaststellen dat nationale kortetermijnbelangen primeren boven de langetermijnobjectieven van het Europees Gemeenschappelijk Visserijbeleid, ten nadele van het herstel van de visbestanden en dus ook van de toekomstperspectieven voor de visserij. Individuele visserijlanden kunnen weliswaar bijkomende, beschermende maatregelen nemen die verder gaan dan de Europese, in een poging om het herstel van de visstocks te bespoedigen, maar wanneer het land in kwestie slechts in zeer beperkte mate tot de internationale visserijdruk bijdraagt (zoals België), zal het effect onbeduidend zijn.

Recent werden door de Europese Commissie diverse “Biodiversity Action Plans” (BAPs) opgestart, waarvan er één specifiek betrekking heeft op de zeevisserij. Deze actieplannen hebben tot doel om uiterlijk tegen 2010 het verval van de biodiversiteit te stoppen en zo mogelijk om te keren. Om het beoogde herstel van de mariene biodiversiteit te realiseren, voorziet het BAP een reductie van de visserijactiviteiten (via een begeleide afbouw van de Europese vissersvloeten) en een reductie van de ongewenste neveneffecten (bijvangsten van zeevogels en zeezoogdieren, teruggooi van ondermaatse vis, enzovoort).

[1] Anon. 2005. Report of the ICES Advisory Committee on Fishery Management and Advisory Committee on Ecosystems, 2005. ICES Advice. Volume 1, Number 2.

TREND

Auteur Wim Demaré en Frank Redant
(CLO - Departement Zeevisserij)
Lector Filip Volckaert
(Aquatische Ecologie, KULeuven)

Tabel 1 Commerciële visstocks binnen veilige referentiewaarden (Noordzee en aangrenzende gebieden, situatie 2004)

			F_{lim}	F_{pa}	LAAG → VISSERIJSTERFTE → HOOG
			B_{lim}	B_{pa}	
Verminderd voortplantings-potentieel		MAKREEL(geen B_{lim})			Niet duurzaam bevist
	KABELJAUW*				Risico op niet duurzame bevissing
	WIJTING	SCHOL			Duurzaam bevist
		SCHELVIS / TONG			

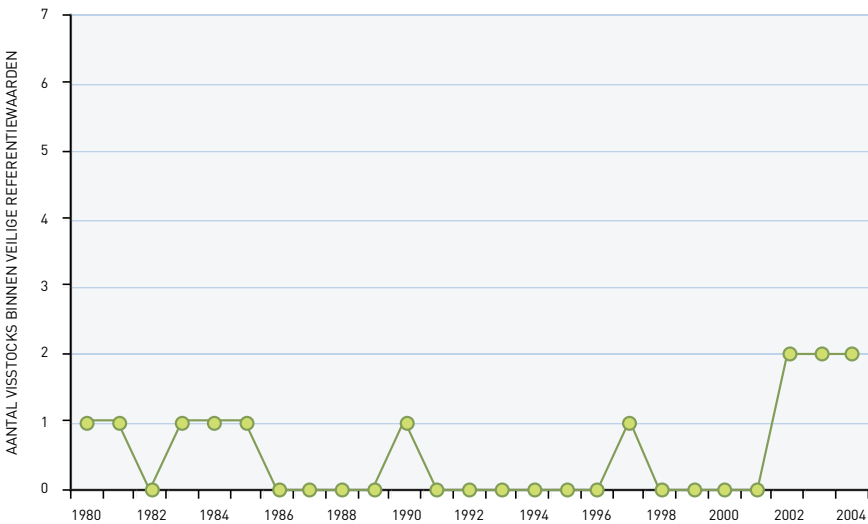
LAAG → BIOMASSA PAAISTAND → HOOG

* De meest recente analytische evaluatie van de kabeljauwstock in de Noordzee dateert van 2004, met data tot en met 2003. Niettemin wordt de kabeljauwstock aanzien als “buiten veilige referentiewaarden”, op basis van informatie afkomstig van visserijonafhankelijke surveys met onderzoeksvaartuigen.

** De meest recente analytische evaluatie van de wijtingstock in de Noordzee dateert van 2002, met data tot en met 2001. Ook deze stock wordt “buiten veilige referentiewaarden” geklasseerd, eens te meer op basis van survey-informatie.

Bron Anon., 2005

Grafiek 1 Aantal commerciële visstocks binnen veilige referentie waarden (Noordzee en aangrenzende gebieden), 1980-2004

Bron Anon., 2005